

Bibliografie

1. PĂNIȘOARA, G. *Psihologia copilului modern*. Iași: Polirom. 2011. 224 p. ISBN 978-973-46-2126-2
2. PĂNIȘOARA, G., SĂLĂVASTRU D., MITROFAN, L. *Copilăria și adolescența. Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării*. Iași: Polirom. 2016. 308 p. ISBN 978-973-46-6016-2
3. RACU I.U. *Psihologia anxietății la copii și adolescenți: Monografie*. Redactor științific: Racu Ig., – Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”. 2020. 331 p. 978-9975-46-433-8
4. КОЧУБЕЙ, Б., НОВИКОВА, Е. *Детские тревоги в школе и дома*. В: *Семья и школа*. 1988. №7. с. 15 – 16.
5. ПРИХОЖАН, А. *Психология тревожности: дошкольный и школьный возраст*. 2-е изд. Санкт – Петербург: Питер. 2007. 192 с.
6. ПРИХОЖАН, А. *Тревожность у детей и подростков: психологическая природа и возрастная динамика*. Воронеж: НПО МОДЭК. 2000. 304 с.
7. <https://ik-ptz.ru/ro/russkijj-yazyk/stressy-v-shkolnom-obuchenii>

SECURITATEA COPILOR ÎN TRAFIC, DIN PERSPECTIVA CONDUCĂTORILOR AUTO AGRESIVI ÎN TRAFIC

THE SAFETY OF CHILDREN IN TRAFFIC, FROM THE PERSPECTIVE OF AGGRESSIVE DRIVERS IN TRAFFIC

Haidu Felicia, drd. UPS „Ion Creangă”, psihoterapeut
Orcid: 0009-0005-5409-4828

CZU:159.942:343.346-656.1-051

Rezumat: Siguranța copiilor în trafic este un subiect îngrijorător pentru oricine. Copiii se numără printre cei mai vulnerabili participanți implicați în traficul rutier și riscă să fie răniți sau uciși pe șosele din cauza comportamentului altora, inclusiv al șoferilor agresivi. Conducerea agresivă este un comportament care poate fi definit ca fiind conducerea deliberată, imprudentă sau neglijentă a unui vehicul care pune în pericol sau este susceptibilă de a pune în pericol alți utilizatori ai drumurilor. Acest comportament poate avea consecințe grave, în special atunci când vine vorba de siguranța participanților în trafic pentru copii. Acest eseu va explora siguranța rutieră a copiilor din perspectiva șoferilor agresivi, inclusiv riscurile asociate cu conducerea agresivă și modul în care șoferii agresivi pot contribui la îmbunătățirea siguranței rutiere a copiilor.

Cuvinte cheie: siguranță în trafic, copii, conducători auto, comportament agresiv

Abstract: Child safety in traffic is a concern for everyone. Children are among the most vulnerable participants in road traffic and are at risk of being injured or killed on the roads due to the behavior of others, including aggressive drivers. Aggressive driving is behavior that can be defined as the deliberate, reckless or negligent driving of a vehicle that endangers or is likely to endanger other road users. This behavior can have serious consequences, especially when it comes to the safety of child road users. This essay will explore child road safety from the perspective of aggressive drivers, including the risks associated with aggressive driving and how aggressive drivers can help improve child road safety.

Keywords: *safety in traffic, children, car drivers, aggressive behaviour*

1. Introducere

Din punct de vedere psihologic, conducerea agresivă poate fi văzută ca o manifestare a furiei, a frustrării și a nervozității din partea șoferului. Aceste emoții pot fi declanșate de o varietate de factori, inclusiv aglomerația din trafic, lucrările rutiere și comportamentul altor șoferi. Șoferii agresivi pot avea un sentiment de superioritate și cred că au dreptul de a conduce în orice mod aleg. De asemenea, aceștia pot avea o toleranță scăzută la frustrare și pot fi mai predispuși la un comportament agresiv atunci când se confruntă cu situații dificile.

În acest eseu, vom examina siguranța copiilor în trafic din perspectiva șoferilor agresivi și vom sublinia importanța adoptării unor intervenții bazate pe dovezi, concepute pentru a crea un mediu rutier sigur și incluziv pentru toți utilizatorii drumurilor, inclusiv pentru copii.

2. Ipoteza de cercetare

Articolul se concentrează asupra siguranței copiilor în trafic din perspectiva șoferilor agresivi. Scopul acestui eseu este de a crește gradul de conștientizare cu privire la amploarea, impactul și factorii de risc ai rănilor provocate la copii și adolescenți în traficul rutier, în special în țările cu venituri mici și medii. De asemenea, eseuul își propune să atragă atenția asupra posibilității de prevenire a acestor leziuni și să împărtășească strategiile de intervenție bazate pe dovezi pentru a reduce riscul de rănire a copiilor prin accidente rutiere. Eseul evidențiază faptul că majoritatea covârșitoare a vătămarilor rutiere ale copiilor se concentrează în țările cu venituri mici și medii și că utilizatorii vulnerabili ai drumurilor, cum ar fi pietonii, bicicliștii și motocicliștii, sunt mai expuși riscului în aceste țări din cauza lipsei de infrastructura necesară pentru a proteja siguranța tuturor participanților la trafic. .

3. Metoda de cercetare

Articolul discută siguranța copiilor în trafic din perspectiva șoferilor agresivi. Studiul a utilizat o abordare experimentală pentru a investiga relația dintre cognițiile/emoțiile negative, sexul, vârsta, mediul înconjurător, afilierea religioasă, starea civilă, trăsăturile de personalitate (deschidere, extroversie, conștiinciozitate, agreabilitate, stabilitate emoțională) și comportamentul periculos la volan. Eșantionul a cuprins 204 șoferi selectați aleatoriu care au participat la evaluări periodice anuale la o clinică de psihologie. Indexul Dula Dangerous Driving Index a fost utilizat pentru a măsura comportamentul agresiv la volan, inclusiv conducerea imprudentă, conducerea riscantă și cognițiile/emoțiile negative. Inventarul de personalitate DECAS pentru a evalua trăsături de personalitate. Lucrarea se încheie prin discutarea implicațiilor constatărilor pentru siguranța copiilor în trafic. [1]

4. Rezultatul cercetării

Dintr-o perspectivă psihologică, condusul agresiv poate fi văzut ca un comportament complex care este influențat de o varietate de factori, cum ar fi trăsăturile de personalitate, stările emoționale și procesele cognitive. Ostilitatea, impulsivitatea și goana după senzații sunt câteva dintre trăsăturile de personalitate care s-au asociat cu condusul agresiv. Persoanele care au un scor ridicat la aceste trăsături sunt mai predispuse să se angajeze în comportamente de conducere riscante, cum ar fi depășirea vitezei, depășirea neregulamentară și manevrele de intrare și ieșire din trafic.

Factorii situaționali, cum ar fi aglomerația din trafic, presiunea timpului și starea de anonim, pot contribui, de asemenea, la un comportament agresiv la volan. De exemplu, șoferii pot deveni frustrați și nerăbdători în condiții de trafic aglomerat, ceea ce poate duce la un comportament mai agresiv la volan. În mod similar, șoferii care se simt în anonim, cum ar fi cei care conduc într-un oraș mare sau pe timp de noapte, pot fi mai predispuși la un comportament agresiv la volan.

Factorii de mediu, cum ar fi proiectarea drumurilor, semnalizarea și poliția, pot juca, de asemenea, un rol în comportamentul agresiv la volan. Drumurile prost proiectate sau semnalizarea inadecvată pot duce la confuzie și frustrare pentru șoferi, ceea ce poate crește probabilitatea de a

conduce agresiv. În mod similar, aplicarea inadecvată a măsurilor de control sau a legislației rutiere poate duce la un sentiment de impunitate în rândul conducătorilor auto, ceea ce poate contribui și mai mult la un comportament agresiv la volan.

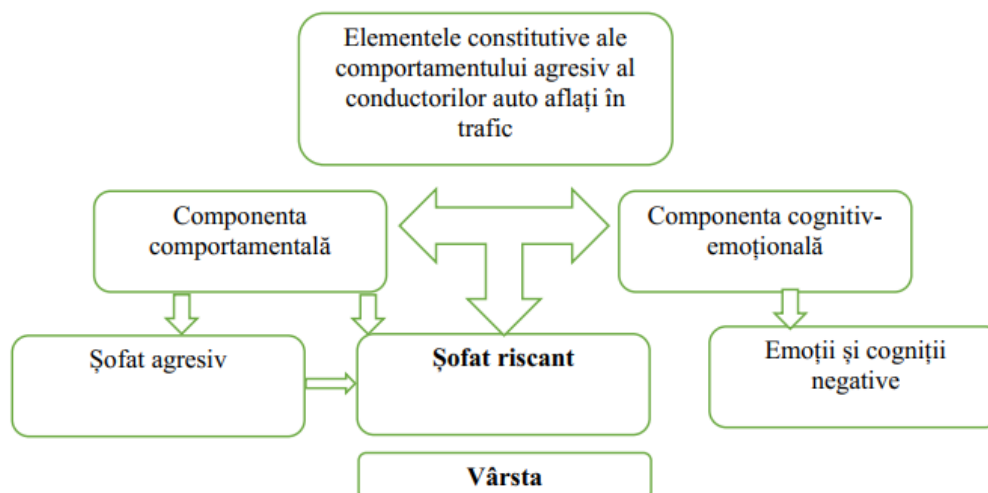

Figura 1. Modelarea comportamentului agresiv în trafic în funcție de expresia comportamentală și cognitiv emoțională a conducătorilor auto

Impactul condusului agresiv asupra siguranței rutiere a copiilor poate fi devastator. Copiii sunt mai vulnerabili la vătămări decât adulții și sunt mai puțin capabili să se apere împotriva acțiunilor altora. Șoferii agresivi pot fi mai predispuși la comportamente periculoase, cum ar fi depășirea vitezei, depășirea distanței sau trecerea pe culoarea roșie a semaforului, ceea ce poate pune în pericol copiii. De asemenea, este posibil ca aceștia să fie mai puțin predispuși să fie atenți la împrejurimi, ceea ce face mai dificil pentru șoferi să observe copiii care traversează strada sau se joacă pe marginea drumului. Aceste comportamente pot duce la accidente care se soldează cu răni sau decese. Copiii, în special, sunt vulnerabili la consecințele unui comportament agresiv la volan din cauza mărimii lor, a experienței limitate pe șosele și a incapacității de a estima cu ușurință distanțele și vitezele.

Deși este adevărat că este vorba de copii, care încă învață despre siguranța rutieră și că pot fi mai impulsivi decât adulții, aceasta nu este o scuză pentru șoferi de a fi imprudenți. Este posibil ca șoferii agresivi să nu considere copiii ca fiind utilizatori vulnerabili ai drumurilor, dar aceștia reprezintă unul dintre cele mai vulnerabile grupuri. Potrivit UNICEF, aproximativ 220.000 de copii cu vârsta sub 19 ani mor în fiecare an pe drumurile din lume, iar alte milioane sunt răniți. Majoritatea acestor decese au loc în țările cu venituri mici și medii, unde măsurile de siguranță rutieră sunt adesea inadecvate.[2]

Excesul de viteză este o formă comună de comportament agresiv la volan care poate avea consecințe devastatoare pentru copii. Copiii sunt adesea imprevizibili, iar comportamentul lor se poate schimba rapid, ceea ce face dificilă reacția șoferilor la schimbările bruște din mediul înconjurător. Viteza poate reduce capacitatea unui șofer de a reacționa la evenimente neprevăzute, ceea ce face mai probabil ca acesta să fie implicat într-un accident.

Nerespectarea distanței este o altă formă de comportament agresiv la volan care poate crește riscul de accidente în care sunt implicați copii, lăsând puțin loc de manevră în cazul în care șoferul din față trebuie să frâneze brusc sau să vireze. Acest comportament poate fi deosebit de periculos atunci când conduceți în apropierea școlilor, parcurilor sau zonelor rezidențiale, unde este mai probabil să fie prezenți copii. Este posibil ca un șofer care se află în spatele unui autovehicul să nu poată reacționa suficient de repede pentru a evita o coliziune cu un copil.

Neacordarea priorității de trecere este o altă formă de comportament agresiv la volan care poate reprezenta o amenințare semnificativă pentru siguranța rutieră a copiilor. Șoferii care nu cedează trecerea pot provoca accidente soldate cu răni severe sau chiar cu moartea. Este posibil

ca, în special copiii să nu cunoască regulile de circulație și să nu înțeleagă când au prioritate de trecere. Este esențial ca șoferii să fie conștienți de împrejurimile lor și să cedeze trecerea pietonilor, inclusiv copiilor.

Pentru a identifica trăsăturile de personalitate asociate cu comportamentul agresiv în rândul șoferilor, ipoteza operațională sugerează o relație între trăsăturile de personalitate și comportamentul agresiv în trafic. Pentru a verifica ipoteza, a fost utilizat inventarul de personalitate DECAS pentru a evalua trăsături de personalitate precum deschiderea, extraversiunea, conștiinciozitatea, agreabilitatea și stabilitatea emoțională. Indicatorul Dula a fost utilizat pentru a măsura nivelul de comportament agresiv în trafic. Rezultatele arată că majoritatea conducătorilor auto au scoruri peste medie la toate trăsăturile de personalitate măsurate, cu excepția conștiinciozității și a agreabilității, unde un procent semnificativ a obținut scoruri sub medie. [3]

Identificarea trăsăturilor de personalitate ale conducătorilor auto relevă faptul că majoritatea conductorilor auto au un nivel peste medie la toate trăsăturile de personalitate măsurate, în afară de scala conștiinciozitate, unde (40,7%) din respondenți au un nivel sub medie. Un procentaj destul de mare se păstrează și la scala agreabilitate nivel sub medie (32,2%), situația e la fel destul de alarmantă și cu privire la stabilitatea emoțională a conducătorilor auto unde avem o marjă de (24,3%) sub mediu.

Tabelul 1. Frecvențele manifestării polarității trăsăturilor de personalitate la conducătorii auto.

	Deschidere	Extraversiune	Conștiinciozitate	Agreabilitate	Stabilitate emoțională
Sub medie	27.70%	23.70%	40.70%	32.20%	24.30%
Medie	11.90%	13.60%	21.50%	11.90%	10.70%
Peste medie	60.50%	62.70%	37.90%	55.90%	65%

Rezultatele sugerează că șoferii au o orientare predominant pozitivă a personalității, cu niveluri ridicate de stabilitate emoțională (65%), agreabilitate (55,9%), extraversiune (62,7%) și deschidere (60,5%), dar cu niveluri mai scăzute de conștiinciozitate (40,7%). Cu toate acestea, există o proporție semnificativă de șoferi cu scoruri sub medie la nivelul agreabilității (32,2%) și al stabilității emoționale (24,3%), ceea ce ar putea contribui la un comportament agresiv pe șosea. În general, șoferii manifestă atenție la viață și la sentimentele interne, independență în gândire și abilități analitice. Extraversiunea poate contribui la căutarea de emoții pozitive și la un comportament potențial agresiv, în timp ce conștiinciozitatea scăzută poate duce la o lipsă de datorie față de ceilalți șoferi sau la o lipsă de disciplină. Agreabilitatea ridicată poate duce la comportamente mai blânde, în timp ce stabilitatea emoțională ridicată poate minimiza incidența comportamentului agresiv pe șosea.

5. Discuții

Relația dintre trăsăturile de personalitate și comportamentul agresiv la volan poate avea consecințe negative pentru siguranța copiilor în trafic. Pentru a îmbunătăți siguranța copiilor, o abordare este aceea de a ne concentra asupra trăsăturilor de personalitate care contribuie la comportamentele agresive la volan. Îmbunătățirea educației și a sensibilizării în materie de siguranță în trafic, atât pentru șoferi, cât și pentru copii, reprezintă o altă abordare potențială. În cele din urmă, este nevoie de o mai bună aplicare a legilor și reglementărilor rutiere legate de siguranța copiilor. Punerea în aplicare a acestor strategii poate crea un mediu mai sigur pentru copii și alți utilizatori vulnerabili ai drumurilor.

6. Concluzii

Siguranța copiilor în trafic este o problemă critică care necesită o abordare colaborativă și multifacțată. Este esențial să se abordeze trăsăturile de personalitate care stau la baza

comportamentelor agresive la volan, să se îmbunătățească educația și conștientizarea în materie de siguranță în trafic și să se sporească aplicarea legislației rutiere legate de siguranța copiilor.

În plus, tehnologia poate juca, de asemenea, un rol vital în îmbunătățirea siguranței copiilor în trafic. De exemplu, mașinile inteligente echipate cu sisteme avansate de asistență pentru șoferi pot contribui la prevenirea accidentelor cauzate de comportamente agresive la volan. De asemenea, dispozitivele dotate cu GPS pot ajuta părinții să urmărească locația copiilor lor, asigurând siguranța acestora pe șosea.

În general, este esențial să recunoaștem importanța siguranței copiilor în trafic și să luăm măsuri concrete pentru a o îmbunătăți. Lucrând împreună, factorii de decizie legislativă și participanții la trafic, pot crea un mediu mai sigur și mai sigur pentru copii, reducând în cele din urmă numărul de accidente și răni cauzate de comportamente agresive la volan.

Bibliografie

1. East Tennessee State University, SUA
2. N.A. Technical Guidance for CHILD AND ADOLESCENT ROAD SAFETY. UNICEF 2022. Online la: [https://www.unicef.org/media/130721/file/UNICEF_Child_and_Adolescent_Road_Safety_Technical_Guidance_2022.pdf]
3. Willemsen J, Dula CS, Declercq F, Verhaeghe P. The Dula Dangerous Driving Index: an investigation of reliability and validity across cultures. *Accid Anal Prev.* 2008 Mar;40(2):798-806. doi:10.1016/j.aap.2007.09.019. Epub 2007 Oct 8. PMID: 18329435; PMCID: PMC23620

ASPECTE ALE SECURITĂȚII SĂNĂTĂȚII COPILOR

ASPECTS OF CHILDREN'S HEALTH SECURITY

SAVCA Lucia, dr., conf. univ.,
Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată
<https://orcid.org/0000-0001-6858-0011>

CZU: 37.015.3:159.922

Rezumat: *Securitatea sănătății tinerii generație este o prioritate a societății. Actualmente numărul copiilor cu diverse tulburări psihice, emoționale și comportamentale contractați în copilăria timpurie este în creștere.*

La astfel de copii de vârstă preșcolară și școlară se pot manifesta diverse abateri de comportament, dificultăți de memorare, atenție și gândire, temeri, fobii, anxietate crescută sub influența diferiților factori nocivi. Sarcina specialiștilor, a instituțiilor de învățământ preuniversitar și a familiei este de a evidenția cât mai devreme grupul de risc al copiilor cu abateri în dezvoltarea copilului la diferite vârste și organizarea promptă a măsurilor de compensare a acestora.

Cuvinte -cheie: *abateri în dezvoltare, aspecte ale sănătății, tulburări psihice, tulburări emoționale, tulburări de conduită, depistare timpurie.*

Abstract: *Health security of the young generation is a priority of society. Currently, the number of children with various mental, emotional and behavioral disorders contracted in early childhood is increasing. In such children of preschool and school age, various behavioral deviations, memorization, attention and thinking difficulties, fears, phobias, increased anxiety under the influence of various harmful factors can be manifested. The task of specialists, pre-university educational institutions and the family is to highlight as early as possible the risk group*